

Database for the European Charter for Regional or Minority Languages

CZECH TRANSLATION OF THE CHARTER

European Charter for Regional or Minority Languages¹

Preamble

The member States of the Council of Europe signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members, particularly for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Considering that the protection of the historical regional or minority languages of Europe, some of which are in danger of eventual extinction, contributes to the maintenance and development of Europe's cultural wealth and traditions;

Considering that the right to use a regional or minority language in private and public life is an inalienable right conforming to the principles embodied in the United Nations International Covenant on Civil and Political Rights, and according to the spirit of the Council of Europe Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms;

Having regard to the work carried out within the CSCE and in particular to the Helsinki Final Act of 1975 and the document of the Copenhagen Meeting of 1990;

Stressing the value of interculturalism and multilingualism and considering that the protection and encouragement of regional or minority languages should not be to the detriment of the official languages and the need to learn them;

Realising that the protection and promotion of regional or minority languages in the different countries and regions of Europe represent an important contribution to the building of a Europe based on the principles of democracy and cultural diversity within the framework of national sovereignty and territorial integrity;

Taking into consideration the specific conditions and historical traditions in the different regions of the European States,

Have agreed as follows:

PART I GENERAL PROVISIONS

Article 1 – Definitions

For the purposes of this Charter:

a “regional or minority languages” means

Evropská charta regionálních či menšinových jazyků¹

Preamble

Členské státy Rady Evropy, které podepsaly tuto Chartu,

majíce na zřeteli, že cílem Rady Evropy je dosažení větší jednoty mezi jejími členy, zejména za účelem zachování a uskutečňování ideálů a zásad, jež jsou jejich společným dědictvím;

majíce na zřeteli, že ochrana historických regionálních a menšinových jazyků Evropy, z nichž některým hrozí postupný zánik, přispívá k zachování a rozvoji kulturního bohatství a tradic Evropy;

majíce na zřeteli, že právo užívat regionální nebo menšinový jazyk v soukromém a veřejném životě je nezczizitelným právem, jež odpovídá zásadám zakotveným v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech Organizace spojených národů a duchu Úmluvy Rady Evropy o ochraně lidských práv a základních svobod;

oceňující práci vykonanou Konferencí o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, a zejména Helsinský závěrečný akt z roku 1975 a dokument z Kodaňské schůzky z roku 1990;

zdůrazňující hodnotu vzájemného působení kultur a jazykové rozmanitosti a majíce na zřeteli, že ochrana a podpora regionálních a menšinových jazyků by neměla být na újmu úředním jazykům a potřebě se jim učit;

uvědomující si, že ochrana a podpora regionálních a menšinových jazyků v různých zemích a regionech Evropy představuje důležitý příspěvek k budování Evropy založené na zásadách demokracie a kulturní rozmanitosti v rámci státní svrchovanosti a územní celistvosti;

berouce v úvahu specifické podmínky a historické tradice v různých regionech evropských států,

se dohodly na následujícím:

ČÁST I OBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1 – Definice

Pro účely této Charty:

a výraz „regionální či menšinové jazyky“

¹ CETS no. 148. The convention was adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 25 June 1992 and opened for signature on 5 November 1992 in Strasbourg. It entered into force on 1 March 1998, according to article 19. Authentic texts: English and French. See also *United Nations Treaty Series* vol. 2044, p. 575, reg. no. 35358.

¹ Non-official translation.

languages that are:

- i traditionally used within a given territory of a State by nationals of that State who form a group numerically smaller than the rest of the State's population; and
  - ii different from the official language(s) of that State;
- it does not include either dialects of the official language(s) of the State or the languages of migrants;
- b "territory in which the regional or minority language is used" means the geographical area in which the said language is the mode of expression of a number of people justifying the adoption of the various protective and promotional measures provided for in this Charter;
  - c "non-territorial languages" means languages used by nationals of the State which differ from the language or languages used by the rest of the State's population but which, although traditionally used within the territory of the State, cannot be identified with a particular area thereof.

Article 2 – Undertakings

- 1 Each Party undertakes to apply the provisions of Part II to all the regional or minority languages spoken within its territory and which comply with the definition in Article 1.
- 2 In respect of each language specified at the time of ratification, acceptance or approval, in accordance with Article 3, each Party undertakes to apply a minimum of thirty-five paragraphs or subparagraphs chosen from among the provisions of Part III of the Charter, including at least three chosen from each of the Articles 8 and 12 and one from each of the Articles 9, 10, 11 and 13.

Article 3 – Practical arrangements

- 1 Each Contracting State shall specify in its instrument of ratification, acceptance or approval, each regional or minority language, or official language which is less widely used on the whole or part of its territory, to which the paragraphs chosen in accordance with Article 2, paragraph 2, shall apply.
- 2 Any Party may, at any subsequent time, notify the Secretary General that it accepts the obligations arising out of the provisions of any other paragraph of the Charter not already specified in its instrument of ratification, acceptance or approval, or that it will apply paragraph 1 of the present article to other regional or minority languages, or to other official languages which are less widely used on the whole or part of its territory.
- 3 The undertakings referred to in the foregoing paragraph shall be deemed to form an integral part of the ratification, acceptance or approval and will have the same effect as from their date of notification.

označuje jazyky, které jsou:

- i tradičně užívány na daném území státu občany tohoto státu, kteří tvoří skupinu početně menší než ostatní obyvatelstvo státu; a
  - ii odlišné od úředního jazyka (úředních jazyků) tohoto státu;
- neoznačuje dialekty úředního jazyka (úředních jazyků) státu, ani jazyky migrantů;
- b výraz „území, kde je regionální nebo menšinový jazyk užíván“ označuje zeměpisnou oblast, kde je tento jazyk vyjadřovacím prostředkem takového počtu osob, který opodstatňuje přijetí různých ochranných a podpůrných opatření uvedených v této Chartě;
  - c výraz „neteritoriální jazyky“ označuje jazyky užívané občany státu, které jsou odlišné od jazyka nebo jazyků užívaných ostatním obyvatelstvem státu, ale které, ačkoliv jsou tradičně užívány na území tohoto státu, nelze spojit s některou jeho konkrétní oblastí.

Článek 2 – Závazky

- 1 Každá smluvní strana se zavazuje uplatňovat ustanovení části II. ve vztahu ke všem regionálním nebo menšinovým jazykům, jimiž se hovoří na jejím území, a jež jsou v souladu s definicí uvedenou v článku 1.
- 2 Ve vztahu ke každému jazyku označenému při ratifikaci, přijetí nebo schválení, v souladu s článkem 3, se každá smluvní strana zavazuje uplatňovat alespoň třicet pět odstavců nebo bodů vybraných z ustanovení části III. Charty, včetně alespoň tří odstavců nebo bodů vybraných z každého z článků 8 a 12 a jednoho odstavce nebo bodu vybraného z každého z článků 9, 10, 11 a 13.

Článek 3 – Praktická opatření

- 1 Každý smluvní stát stanoví ve své ratifikační listině nebo listině o přijetí či schválení každý regionální nebo menšinový jazyk nebo méně rozšířený úřední jazyk užívaný na celém jeho území nebo jeho části, na které se budou vztahovat odstavce vybrané podle článku 2, odstavce 2.
- 2 Každá smluvní strana může kdykoliv později oznámit generálnímu tajemníkovi, že přijímá závazky vyplývající z ustanovení kteréhokoli jiného odstavce Charty, který nebyl uveden v její ratifikační listině nebo listině o přijetí nebo schválení, nebo že bude uplatňovat odst. 1 tohoto článku ve vztahu k jiným regionálním nebo menšinovým jazykům nebo k jiným méně rozšířeným úředním jazykům užívaným na celém jejím území nebo jeho části.
- 3 Závazky uvedené v předchozím odstavci budou považovány za součást ratifikace, přijetí nebo schválení a budou mít stejný účinek počínaje datem oznámení.

Article 4 – Existing regimes of protection

- 1 Nothing in this Charter shall be construed as limiting or derogating from any of the rights guaranteed by the European Convention on Human Rights.
- 2 The provisions of this Charter shall not affect any more favourable provisions concerning the status of regional or minority languages, or the legal regime of persons belonging to minorities which may exist in a Party or are provided for by relevant bilateral or multilateral international agreements.

Article 5 – Existing obligations

Nothing in this Charter may be interpreted as implying any right to engage in any activity or perform any action in contravention of the purposes of the Charter of the United Nations or other obligations under international law, including the principle of the sovereignty and territorial integrity of States.

Article 6 – Information

The Parties undertake to see to it that the authorities, organisations and persons concerned are informed of the rights and duties established by this Charter.

**PART II
OBJECTIVES AND PRINCIPLES
PURSUED IN ACCORDANCE WITH
ARTICLE 2, PARAGRAPH 1**

Article 7 – Objectives and principles

- 1 In respect of regional or minority languages, within the territories in which such languages are used and according to the situation of each language, the Parties shall base their policies, legislation and practice on the following objectives and principles:
  - a the recognition of the regional or minority languages as an expression of cultural wealth;
  - b the respect of the geographical area of each regional or minority language in order to ensure that existing or new administrative divisions do not constitute an obstacle to the promotion of the regional or minority language in question;
  - c the need for resolute action to promote regional or minority languages in order to safeguard them;
  - d the facilitation and/or encouragement of the use of regional or minority languages, in speech and writing, in public and private life;
  - e the maintenance and development of links, in the fields covered by this Charter, between groups using a regional or minority language and other groups in the State employing a language used in identical or similar form, as well as the establishment of cultural relations with other groups in the State using different languages;

Článek 4 – Stávající režimy ochrany

- 1 Žádné z ustanovení této Charty nebude vykládáno jako omezení nebo částečné zrušení kteréhokoliv z práv zaručených Evropskou úmluvou o lidských právech.
- 2 Ustanoveními této Charty nebudou dotčena příznivější ustanovení týkající se postavení regionálních a menšinových jazyků nebo právního režimu pro příslušníky menšin, platná ve smluvním státě nebo stanovená příslušnými mezinárodními dvoustrannými nebo mnohostrannými mezinárodními smlouvami.

Článek 5 – Stávající závazky

Nic v této Chartě nebude vykládáno tak, jako by z ní vyplývalo právo vyvíjet činnost nebo se dopouštět jednání, jež je v rozporu s cíli Charty Organizace spojených národů nebo jinými mezinárodněprávními závazky, včetně zásady svrchovanosti a územní celistvosti států.

Článek 6 – Informace

Smluvní strany se zavazují, že zajistí, aby příslušné úřady, organizace a osoby byly informovány o právech a povinnostech stanovených touto Chartou.

**ČÁST II
CÍLE A ZÁSADY
USKUTEČŇOVANÉ V SOULADU S
ČLÁNKEM 2, Odstavce 1**

Článek 7 – Cíle a zásady

- 1 Pokud jde o regionální a menšinové jazyky, na územích, kde jsou tyto jazyky užívány, a v závislosti na stavu každého jazyka, smluvní strany založí svou politiku, zákonodárství a praxi na těchto cílech a zásadách:
  - a uznání regionálních nebo menšinových jazyků jako výrazu kulturního bohatství;
  - b respektování zeměpisné oblasti každého regionálního nebo menšinového jazyka s cílem zajistit, aby stávající nebo nové územněsprávní členění nebylo na překážku podpoře příslušného regionálního nebo menšinového jazyka;
  - c potřebě rozhodného jednání za účelem podpory regionálních nebo menšinových jazyků, směřující k jejich zachování;
  - d usnadňování nebo podpora užívání regionálních nebo menšinových jazyků, v ústní i písemné formě, ve veřejném i v soukromém životě;
  - e zachování a rozvíjení vazeb v oblastech, jež jsou předmětem této Charty, mezi skupinami užívajícími regionální nebo menšinový jazyk a jinými skupinami ve státě hovořícími jazykem, jenž je užíván ve stejné nebo obdobné formě, jakož i navazování kulturních vztahů s jinými skupinami ve státě užívajícími odlišné jazyky;

- f the provision of appropriate forms and means for the teaching and study of regional or minority languages at all appropriate stages;
- g the provision of facilities enabling non-speakers of a regional or minority language living in the area where it is used to learn it if they so desire;
- h the promotion of study and research on regional or minority languages at universities or equivalent institutions;
- i the promotion of appropriate types of transnational exchanges, in the fields covered by this Charter, for regional or minority languages used in identical or similar form in two or more States.
- 2 The Parties undertake to eliminate, if they have not yet done so, any unjustified distinction, exclusion, restriction or preference relating to the use of a regional or minority language and intended to discourage or endanger the maintenance or development of it. The adoption of special measures in favour of regional or minority languages aimed at promoting equality between the users of these languages and the rest of the population or which take due account of their specific conditions is not considered to be an act of discrimination against the users of more widely-used languages.
- 3 The Parties undertake to promote, by appropriate measures, mutual understanding between all the linguistic groups of the country and in particular the inclusion of respect, understanding and tolerance in relation to regional or minority languages among the objectives of education and training provided within their countries and encouragement of the mass media to pursue the same objective.
- 4 In determining their policy with regard to regional or minority languages, the Parties shall take into consideration the needs and wishes expressed by the groups which use such languages. They are encouraged to establish bodies, if necessary, for the purpose of advising the authorities on all matters pertaining to regional or minority languages.
- 5 The Parties undertake to apply, *mutatis mutandis*, the principles listed in paragraphs 1 to 4 above to non-territorial languages. However, as far as these languages are concerned, the nature and scope of the measures to be taken to give effect to this Charter shall be determined in a flexible manner, bearing in mind the needs and wishes, and respecting the traditions and characteristics, of the groups which use the languages concerned.
- f poskytování vhodných forem a prostředků pro výuku a studium regionálních nebo menšinových jazyků na všech vhodných stupních;
- g poskytování možností, aby se osoby, které neovládají regionální nebo menšinový jazyk a žijí v oblasti, kde je užíván, mohly, pokud si to přejí, tomuto jazyku učit;
- h prosazování studia a výzkumu regionálních nebo menšinových jazyků na vysokých školách nebo podobných institucích;
- i prosazování vhodných forem mezistátní výměny v oblastech, jež jsou předmětem této Charty, která se týká regionálních nebo menšinových jazyků užívaných ve stejné nebo obdobné formě ve dvou nebo více státech.
- 2 Smluvní strany se zavazují, že odstraní, pokud tak již nečinily, neopodstatněné rozlišování, vylučování, omezování nebo upřednostňování týkající se užívání regionálního nebo menšinového jazyka, směřující k odrazování nebo ohrožování jeho zachování a rozvoje. Přijetí zvláštních opatření ve prospěch regionálních a menšinových jazyků, směřující k podpoře rovnosti mezi uživateli těchto jazyků a ostatním obyvatelstvem nebo náležitě přihlížející k jejich zvláštním podmínkám, se nepovažuje za diskriminaci uživatelů rozšířenějších jazyků.
- 3 Smluvní strany se zavazují, že budou pomocí vhodných opatření podporovat vzájemné porozumění mezi všemi jazykovými skupinami v zemi, zejména tak, že zahrnou úctu, porozumění a toleranci vůči regionálním a menšinovým jazykům mezi cíle výchovy a vzdělávání stanovené v jejich zemích, a že budou podporovat hromadné sdělovací prostředky, aby sledovaly tytéž cíle.
- 4 Při určování své politiky vůči regionálním a menšinovým jazykům budou smluvní strany přihlížet k potřebám a přáním vyjádřeným skupinami, které tyto jazyky užívají. Smluvní strany se vybízejí, aby v případě potřeby zřídily orgány, které budou orgánům veřejné správy radit ve všech záležitostech souvisejících s regionálními nebo menšinovými jazyky.
- 5 Smluvní strany se zavazují, že budou zásady uvedené v odstavcích 1 – 4 přiměřeně uplatňovat ve vztahu k neteritoriálním jazykům. Určování povahy a rozsahu opatření přijímaných za účelem provádění této Charty, má být ve vztahu k těmto jazykům pružné, a to s ohledem na potřeby a přání skupin užívajících příslušný jazyk a na respektování jejich tradic a povahy.

**PART III
MEASURES TO PROMOTE THE USE
OF REGIONAL OR MINORITY LANGUAGES
IN PUBLIC LIFE IN ACCORDANCE WITH
THE UNDERTAKINGS ENTERED INTO
UNDER ARTICLE 2, PARAGRAPH 2**

**ČÁST III
OPATŘENÍ NA PODPORU UŽÍVÁNÍ
REGIONÁLNÍCH NEBO MENŠINOVÝCH
JAZYKŮ VE VEŘEJNÉM ŽIVOTĚ V
SOULADU SE ZÁVAZKY PŘIJATÝMI PODLE
ČLÁNKU 2, Odstavce 2**

Article 8 – Education

- 1 With regard to education, the Parties undertake, within the territory in which such languages are used, according to the situation of each of these languages, and without prejudice to the teaching of the official language(s) of the State:
  - a i to make available pre-school education in the relevant regional or minority languages; or
  - ii to make available a substantial part of pre-school education in the relevant regional or minority languages; or
  - iii to apply one of the measures provided for under i and ii above at least to those pupils whose families so request and whose number is considered sufficient; or
  - iv if the public authorities have no direct competence in the field of pre-school education, to favour and/or encourage the application of the measures referred to under i to iii above;
  - b i to make available primary education in the relevant regional or minority languages; or
  - ii to make available a substantial part of primary education in the relevant regional or minority languages; or
  - iii to provide, within primary education, for the teaching of the relevant regional or minority languages as an integral part of the curriculum; or
  - iv to apply one of the measures provided for under i to iii above at least to those pupils whose families so request and whose number is considered sufficient;
  - c i to make available secondary education in the relevant regional or minority languages; or
  - ii to make available a substantial part of secondary education in the relevant regional or minority languages; or
  - iii to provide, within secondary education, for the teaching of the relevant regional or minority languages as an integral part of the curriculum; or
  - iv to apply one of the measures provided for under i to iii above at least to those pupils who, or where appropriate whose families, so wish in a number considered sufficient;
  - d i to make available technical and vocational education in the relevant regional or minority languages; or
  - ii to make available a substantial part of technical and vocational education in the relevant regional or minority languages; or
  - iii to provide, within technical and vocational education, for the teaching of the relevant regional or minority languages as an

Článek 8 – Vzdělávání

- 1 Pokud jde o vzdělávání, smluvní strany se zavazují, že na území, kde jsou tyto jazyky užívány, v závislosti na stavu každého z těchto jazyků a aniž by tím byla dotčena výuka úředního jazyka (úředních jazyků) státu
  - a i zpřístupní předškolní vzdělávání v příslušných regionálních nebo menšinových jazycích; nebo
  - ii zpřístupní podstatnou část předškolní vzdělávání v příslušných regionálních nebo menšinových jazycích; nebo
  - iii budou uplatňovat jedno z opatření uvedených v bodech i a ii alespoň vůči žákům, jejichž zákonní zástupci o takové opatření požádají a jejichž počet se bude považovat za dostatečný; nebo
  - iv pokud veřejné orgány nemají přímé pravomoce při zajišťování předškolní výchovy, budou upřednostňovat a/nebo podporovat uplatňování opatření uvedených v bodech i – iii;
  - b i zpřístupní základní vzdělávání v příslušných regionálních nebo menšinových jazycích; nebo
  - ii zpřístupní podstatnou část základního vzdělávání v příslušných regionálních nebo menšinových jazycích; nebo
  - iii budou v rámci základního vzdělávání zajišťovat výuku příslušných regionálních nebo menšinových jazyků, která se stane součástí učebních osnov; nebo
  - iv budou uplatňovat jedno z opatření uvedených v bodech i – iii alespoň vůči žákům, jejichž zákonní zástupci o takové opatření požádají a jejichž počet bude považován za dostatečný;
  - c i zpřístupní středoškolské vzdělávání v příslušných regionálních nebo menšinových jazycích; nebo
  - ii zpřístupní podstatnou část středoškolského vzdělávání v příslušných regionálních nebo menšinových jazycích; nebo
  - iii budou v rámci středoškolského vzdělávání zajišťovat výuku příslušných regionálních nebo menšinových jazyků, která se stane součástí učebních osnov; nebo
  - iv budou uplatňovat jedno z opatření uvedených v bodech i – iii alespoň vůči žákům, kteří o takové opatření požádají sami, nebo případně o to požádají jejich zákonní zástupci, a v počtu, který bude považován za dostatečný;
  - d i zpřístupní technické a odborné vzdělávání v příslušných regionálních nebo menšinových jazycích; nebo
  - ii zpřístupní podstatnou část technického a odborného vzdělávání v příslušných regionálních nebo menšinových jazycích; nebo
  - iii budou v rámci technického a odborného vzdělávání zajišťovat výuku příslušných regionálních nebo menšinových jazyků jako

- integral part of the curriculum; or
- iv to apply one of the measures provided for under i to iii above at least to those pupils who, or where appropriate whose families, so wish in a number considered sufficient;
- e i to make available university and other higher education in regional or minority languages; or
- ii to provide facilities for the study of these languages as university and higher education subjects; or
- iii if, by reason of the role of the State in relation to higher education institutions, sub-paragraphs i and ii cannot be applied, to encourage and/or allow the provision of university or other forms of higher education in regional or minority languages or of facilities for the study of these languages as university or higher education subjects;
- f i to arrange for the provision of adult and continuing education courses which are taught mainly or wholly in the regional or minority languages; or
- ii to offer such languages as subjects of adult and continuing education; or
- iii if the public authorities have no direct competence in the field of adult education, to favour and/or encourage the offering of such languages as subjects of adult and continuing education;
- g to make arrangements to ensure the teaching of the history and the culture which is reflected by the regional or minority language;
- h to provide the basic and further training of the teachers required to implement those of paragraphs a to g accepted by the Party;
- i to set up a supervisory body or bodies responsible for monitoring the measures taken and progress achieved in establishing or developing the teaching of regional or minority languages and for drawing up periodic reports of their findings, which will be made public.
- 2 With regard to education and in respect of territories other than those in which the regional or minority languages are traditionally used, the Parties undertake, if the number of users of a regional or minority language justifies it, to allow, encourage or provide teaching in or of the regional or minority language at all the appropriate stages of education.
- součást učebních osnov; nebo
- iv budou uplatňovat jedno z opatření uvedených v bodech i – iii alespoň vůči žákům, kteří o takové opatření požádají sami, nebo případně o to požádají jejich zákonní zástupci, v počtu, který je považován za dostatečný;
- e i zpřístupní univerzitní nebo jiné vysokoškolské vzdělávání v regionálních nebo menšinových jazycích; nebo
- ii zpřístupní studium těchto jazyků jako oborů univerzitního nebo jiného vysokoškolského studia; nebo
- iii nelze-li vzhledem k úloze státu ve vztahu k vysokým školám uplatnit body i a ii, budou podporovat a/nebo povolovat poskytování univerzitního nebo jiného vysokoškolského vzdělávání v regionálních nebo menšinových jazycích nebo možnost studia těchto jazyků jako oborů univerzitního nebo jiného vysokoškolského studia;
- f i učiní opatření ke zřízení kurzů vzdělávání dospělých a dalšího vzdělávání s výukou vedenou převážně nebo zcela v regionálních nebo menšinových jazycích; nebo
- ii budou nabízet takové jazyky jako obory vzdělávání dospělých nebo dalšího vzdělávání; nebo
- iii pokud orgány veřejné správy nemají přímé pravomoce v oblasti vzdělávání dospělých, budou upřednostňovat a/nebo podporovat nabídku takových jazyků jako oborů vzdělávání dospělých nebo dalšího vzdělávání;
- g učiní opatření k zajištění výuky dějin a kultury, jejichž výrazem je regionální nebo menšinový jazyk;
- h zpřístupní základní a další přípravu učitelů potřebnou k provádění těch odstavců a) – g), které smluvní strana přijala,
- i ustaví dozorčí orgán nebo orgány, který bude nebo které budou sledovat, jak smluvní strana plní přijatá opatření, a dosažený pokrok při zavádění a rozvoji výuky regionálních nebo menšinových jazyků, a který bude nebo které budou o svých zjištěních vypracovávat periodické zprávy, jež budou zveřejňovány.
- 2 Pokud jde o vzdělávání na jiných územích než ta, kde jsou tradičně užívány regionální nebo menšinové jazyky, smluvní strany se zavazují, že povolí a budou podporovat nebo poskytovat výuku v regionálním nebo menšinovém jazyce nebo výuku tohoto jazyka na všech příslušných stupních vzdělávací soustavy, pokud je to vzhledem k počtu uživatelů regionálního nebo menšinového jazyka opodstatněné.

Article 9 – Judicial authorities

- 1 The Parties undertake, in respect of those judicial districts in which the number of residents using the regional or minority languages justifies the measures specified below, according to the situation of each of these languages and on

Článek 9 – Soudní orgány

- 1 Ve vztahu k soudním obvodům, v nichž je vzhledem k počtu obyvatel užívajících regionální nebo menšinový jazyk opodstatněné přijetí níže uvedených opatření, a podle stavu každého z těchto jazyků, jakož i pod podmínkou, že soudce

condition that the use of the facilities afforded by the present paragraph is not considered by the judge to hamper the proper administration of justice:

- a in criminal proceedings:
    - i to provide that the courts, at the request of one of the parties, shall conduct the proceedings in the regional or minority languages; and/or
    - ii to guarantee the accused the right to use his/her regional or minority language; and/or
    - iii to provide that requests and evidence, whether written or oral, shall not be considered inadmissible solely because they are formulated in a regional or minority language; and/or
    - iv to produce, on request, documents connected with legal proceedings in the relevant regional or minority language, if necessary by the use of interpreters and translations involving no extra expense for the persons concerned;
  - b in civil proceedings:
    - i to provide that the courts, at the request of one of the parties, shall conduct the proceedings in the regional or minority languages; and/or
    - ii to allow, whenever a litigant has to appear in person before a court, that he or she may use his or her regional or minority language without thereby incurring additional expense; and/or
    - iii to allow documents and evidence to be produced in the regional or minority languages, if necessary by the use of interpreters and translations;
  - c in proceedings before courts concerning administrative matters:
    - i to provide that the courts, at the request of one of the parties, shall conduct the proceedings in the regional or minority languages; and/or
    - ii to allow, whenever a litigant has to appear in person before a court, that he or she may use his or her regional or minority language without thereby incurring additional expense; and/or
    - iii to allow documents and evidence to be produced in the regional or minority languages, if necessary by the use of interpreters and translations;
  - d to take steps to ensure that the application of sub-paragraphs i and iii of paragraphs b and c above and any necessary use of interpreters and translations does not involve extra expense for the persons concerned.
- 2 The Parties undertake:
- a not to deny the validity of legal documents drawn up within the State solely because they are drafted in a regional or minority language; or

nebude považovat využití možností podle tohoto odstavce za překážku řádného výkonu spravedlnosti, se smluvní strany zavazují, že:

- a v trestním řízení
    - i stanoví, aby soudy na žádost některé ze stran sporu vedly řízení v regionálních nebo menšinových jazycích; a/nebo
    - ii zaručí, aby obviněný měl právo užívat svůj regionální nebo menšinový jazyk; a/nebo
    - iii stanoví, aby písemné i ústní žádosti a důkazy nebyly považovány za nepřípustné pouze proto, že jsou vyjádřeny v regionálním nebo menšinovém jazyce;
    - iv bude možno na požádání předložit listiny související se soudním řízením v příslušném regionálním nebo menšinovém jazyce, podle potřeby prostřednictvím tlumočení nebo překladu, aniž tím dotčeným osobám vzniknou další náklady;
  - b v občanskoprávním řízení
    - i stanoví, aby soudy na žádost některé ze stran sporu vedly řízení v regionálních nebo menšinových jazycích; a/nebo
    - ii povolí účastníkovi řízení, aby užíval při osobním vystoupení před soudem vlastního regionálního nebo menšinového jazyka, aniž mu tím vzniknou další náklady; a/nebo
    - iii povolí předkládání listin a důkazů v regionálních nebo menšinových jazycích, podle potřeby prostřednictvím tlumočení nebo překladu;
  - c v soudním řízení ve správních věcech
    - i stanoví, aby soudy na žádost některé ze stran sporu vedly řízení v regionálních nebo menšinových jazycích; a/nebo
    - ii povolí účastníkovi řízení, aby užíval při osobním vystoupení před soudem vlastního regionálního nebo menšinového jazyka, aniž mu tím vzniknou další náklady; a/nebo
    - iii povolí předkládání listin a důkazů v regionálních nebo menšinových jazycích, podle potřeby prostřednictvím tlumočení nebo překladu;
  - d podniknou kroky s cílem zajistit, aby v důsledku uplatňování bodů i a iii odstavců b) a c) a nezbytného využívání tlumočnicků a překladatelů nevznikaly dotčeným osobám další náklady.
- 2 Smluvní strany se zavazují, že
- a nebudou popírat platnost vnitrostátních právních listin pouze proto, že jsou sepsány v regionálním nebo menšinovém jazyce; nebo

- b not to deny the validity, as between the parties, of legal documents drawn up within the country solely because they are drafted in a regional or minority language, and to provide that they can be invoked against interested third parties who are not users of these languages on condition that the contents of the document are made known to them by the person(s) who invoke(s) it; or
  - c not to deny the validity, as between the parties, of legal documents drawn up within the country solely because they are drafted in a regional or minority language.
- 3 The Parties undertake to make available in the regional or minority languages the most important national statutory texts and those relating particularly to users of these languages, unless they are otherwise provided.

Article 10 – Administrative authorities and public services

- 1 Within the administrative districts of the State in which the number of residents who are users of regional or minority languages justifies the measures specified below and according to the situation of each language, the Parties undertake, as far as this is reasonably possible:
- a
    - i to ensure that the administrative authorities use the regional or minority languages; or
    - ii to ensure that such of their officers as are in contact with the public use the regional or minority languages in their relations with persons applying to them in these languages; or
    - iii to ensure that users of regional or minority languages may submit oral or written applications and receive a reply in these languages; or
    - iv to ensure that users of regional or minority languages may submit oral or written applications in these languages; or
    - v to ensure that users of regional or minority languages may validly submit a document in these languages;
  - b to make available widely used administrative texts and forms for the population in the regional or minority languages or in bilingual versions;
  - c to allow the administrative authorities to draft documents in a regional or minority language.
- 2 In respect of the local and regional authorities on whose territory the number of residents who are users of regional or minority languages is such as to justify the measures specified below, the Parties undertake to allow and/or encourage:
- a the use of regional or minority languages within the framework of the regional or local authority;
  - b the possibility for users of regional or minority languages to submit oral or written applications in these languages;
  - c the publication by regional authorities of their

- b nebudou ve vztazích mezi smluvními stranami popírat platnost vnitrostátních právních listin pouze proto, že jsou sepsány v regionálním nebo menšinovém jazyce, a zajistí, aby tyto listiny mohly být uplatňovány vůči dotčené třetí osobě, která není uživatelem takového jazyka za předpokladu, že s obsahem listiny je seznámí osoba (osoby), která listinu uplatňuje; nebo
  - c nebudou ve vztazích mezi smluvními stranami popírat platnost vnitrostátních právních listin vystavených v zemi pouze proto, že jsou sepsány v regionálním nebo menšinovém jazyce.
- 3 Smluvní strany se zavazují, že v regionálních nebo menšinových jazycích zpřístupní nejdůležitější zákony a další předpisy a také ty, které se vztahují na uživatele těchto jazyků, nejsou-li už tyto dokumenty poskytnuty jinak.

Článek 10 – Orgány veřejné správy a veřejné služby

- 1 V rámci správních a samosprávných celků, v nichž je vzhledem k počtu obyvatel užívajících regionální nebo menšinový jazyk opodstatněné přijetí níže uvedených opatření, a v závislosti na stavu každého z těchto jazyků, se smluvní strany zavazují, že v rámci reálných možností
- a
    - i zajistí, aby orgány veřejné správy užívaly regionální nebo menšinové jazyky; nebo
    - ii zajistí, aby zaměstnanci těchto orgánů, kteří jsou ve styku s veřejností, užívali regionální nebo menšinové jazyky při jednání s osobami, které se na ně v těchto jazycích obracejí; nebo
    - iii zajistí, aby uživatelé regionálních nebo menšinových jazyků mohli podávat ústní a písemné žádosti a dostávat odpovědi v těchto jazycích; nebo
    - iv zajistí, aby uživatelé regionálních nebo menšinových jazyků mohli podávat ústní a písemné žádosti v těchto jazycích; nebo
    - v zajistí, aby uživatelé regionálních nebo menšinových jazyků mohli právoplatně předkládat listiny v těchto jazycích;
  - b poskytne často užívané úřední texty a formuláře obyvatelstvu v regionálních nebo menšinových jazycích nebo v dvojjazyčné verzi;
  - c dovolí orgánům veřejné správy vyhotovování listin v regionálním nebo menšinovém jazyce.
- 2 Pokud jde o orgány místní nebo regionální veřejné správy, na jejichž území je vzhledem k počtu obyvatel užívajících regionální nebo menšinový jazyk opodstatněné přijetí níže uvedených opatření, smluvní strany se zavazují, že dovolí a/nebo budou podporovat, aby
- a orgány regionální nebo místní veřejné správy užívaly při své činnosti regionální nebo menšinové jazyky;
  - b uživatelé regionálních nebo menšinových jazyků mohli podávat ústní nebo písemné žádosti v těchto jazycích;
  - c orgány regionální veřejné správy vydávaly

- official documents also in the relevant regional or minority languages;
- d the publication by local authorities of their official documents also in the relevant regional or minority languages;
  - e the use by regional authorities of regional or minority languages in debates in their assemblies, without excluding, however, the use of the official language(s) of the State;
  - f the use by local authorities of regional or minority languages in debates in their assemblies, without excluding, however, the use of the official language(s) of the State;
  - g the use or adoption, if necessary in conjunction with the name in the official language(s), of traditional and correct forms of place-names in regional or minority languages.
- 3 With regard to public services provided by the administrative authorities or other persons acting on their behalf, the Parties undertake, within the territory in which regional or minority languages are used, in accordance with the situation of each language and as far as this is reasonably possible:
    - a to ensure that the regional or minority languages are used in the provision of the service; or
    - b to allow users of regional or minority languages to submit a request and receive a reply in these languages; or
    - c to allow users of regional or minority languages to submit a request in these languages.
  - 4 With a view to putting into effect those provisions of paragraphs 1, 2 and 3 accepted by them, the Parties undertake to take one or more of the following measures:
    - a translation or interpretation as may be required;
    - b recruitment and, where necessary, training of the officials and other public service employees required;
    - c compliance as far as possible with requests from public service employees having a knowledge of a regional or minority language to be appointed in the territory in which that language is used.
  - 5 The Parties undertake to allow the use or adoption of family names in the regional or minority languages, at the request of those concerned.

Article 11 – Media

- 1 The Parties undertake, for the users of the regional or minority languages within the territories in which those languages are spoken, according to the situation of each language, to the extent that the public authorities, directly or indirectly, are competent, have power or play a role in this field, and respecting the principle of the independence and autonomy of the media:
  - a to the extent that radio and television carry out a public service mission:

- úřední písemnosti také v příslušných regionálních nebo menšinových jazycích;
- d orgány místní veřejné správy vydávaly úřední písemnosti rovněž v příslušných regionálních nebo menšinových jazycích;
  - e se při jednání ve shromážděních regionálních orgánů používaly regionální nebo menšinové jazyky, avšak bez vyloučení užívání úředního jazyka (úředních jazyků) státu;
  - f se při jednání ve shromážděních místních orgánů používaly regionální nebo menšinové jazyky, avšak bez vyloučení užívání úředního jazyka (úředních jazyků) státu;
  - g se užívaly nebo přijaly tradiční a správné formy místních názvů v regionálních nebo menšinových jazycích, v případě potřeby vedle názvu v úředním jazyce (úředních jazycích);
- 3 Pokud jde o veřejné služby poskytované veřejnými orgány nebo jinými osobami jednajícími v jejich zastoupení, smluvní strany se zavazují, že na území, kde jsou užívány regionální nebo menšinové jazyky, a v závislosti na stavu každého jazyka a v rámci reálných možností:
    - a zajistí užívání regionálních nebo menšinových jazyků při poskytování této služby; nebo
    - b dovolí, aby uživatelé regionálních nebo menšinových jazyků mohli podávat žádosti a dostávat odpovědi v těchto jazycích; nebo
    - c dovolí, aby uživatelé regionálních nebo menšinových jazyků mohli podávat žádosti v těchto jazycích.
  - 4 Za účelem provádění těch ustanovení odstavců 1, 2 a 3, které přijaly, se smluvní strany zavazují, že přijmou jedno nebo více těchto opatření:
    - a překlady a tlumočení podle potřeby;
    - b nábor a podle potřeby i přípravu potřebných úředníků a jiných zaměstnanců veřejné správy;
    - c pokud možno kladné vyřízení žádostí zaměstnanců veřejné správy, kteří ovládají regionální nebo menšinový jazyk, žádají-li, aby byli zaměstnání na území, kde je tento jazyk užíván.
  - 5 Smluvní strany se zavazují, že budou na žádost dotčených osob dovolovat užívání nebo přijímání příjmení v regionálních nebo menšinových jazycích.

Článek 11 – Hromadné sdělovací prostředky

- 1 Smluvní strany se zavazují, že pro uživatele regionálních nebo menšinových jazyků na území, kde se těmito jazyky hovoří, v závislosti na stavu každého jazyka a na tom, zda je to přímo nebo nepřímo v pravomoci a působnosti orgánů veřejné moci, zda jsou k tomu zmocněny a zda obvykle v této oblasti působí a zároveň při respektování zásady nezávislosti a autonomie hromadných sdělovacích prostředků,
  - a u vědomí, že rozhlas a televize mají charakter veřejné služby:

- i to ensure the creation of at least one radio station and one television channel in the regional or minority languages; or - ii to encourage and/or facilitate the creation of at least one radio station and one television channel in the regional or minority languages; or - iii to make adequate provision so that broadcasters offer programmes in the regional or minority languages;	- i zajistí zřízení alespoň jedné rozhlasové stanice a jednoho televizního kanálu v regionálních nebo menšinových jazycích; nebo - ii podpoří zřízení alespoň jedné rozhlasové stanice a jednoho televizního kanálu v regionálních nebo menšinových jazycích nebo k tomuto zřízení napomůže; nebo - iii náležitým způsobem zajistí, aby provozovatelé rozhlasového a televizního vysílání vysílali programy v regionálních nebo menšinových jazycích;
- b i to encourage and/or facilitate the creation of at least one radio station in the regional or minority languages; or - ii to encourage and/or facilitate the broadcasting of radio programmes in the regional or minority languages on a regular basis;	- b i podpoří zřízení alespoň jedné rozhlasové stanice v regionálních nebo menšinových jazycích nebo k tomuto zřízení napomohou; nebo - ii podpoří pravidelné vysílání rozhlasových programů v regionálních nebo menšinových jazycích nebo k tomuto vysílání napomohou;
- c i to encourage and/or facilitate the creation of at least one television channel in the regional or minority languages; or - ii to encourage and/or facilitate the broadcasting of television programmes in the regional or minority languages on a regular basis;	- c i podpoří zřízení alespoň jednoho televizního kanálu v regionálních nebo menšinových jazycích nebo k tomuto zřízení napomohou; nebo - ii podpoří pravidelné vysílání televizních programů v regionálních nebo menšinových jazycích nebo k takovému vysílání napomohou;
d to encourage and/or facilitate the production and distribution of audio and audiovisual works in the regional or minority languages;	d podpoří výrobu a distribuci zvukových nahrávek a audiovizuálních děl v regionálních nebo menšinových jazycích nebo k nim budou napomáhat;
- e i to encourage and/or facilitate the creation and/or maintenance of at least one newspaper in the regional or minority languages; or - ii to encourage and/or facilitate the publication of newspaper articles in the regional or minority languages on a regular basis;	- e i podpoří zřízení nebo zachování alespoň jedné novin v regionálních nebo menšinových jazycích nebo k němu budou napomáhat; nebo - ii budou podporovat pravidelné uveřejňování novinových článků v regionálních nebo menšinových jazycích nebo k nim bude napomáhat;
- f i to cover the additional costs of those media which use regional or minority languages, wherever the law provides for financial assistance in general for the media; or - ii to apply existing measures for financial assistance also to audiovisual productions in the regional or minority languages;	- f i poskytnou hromadným sdělovacím prostředkům užívajícím regionální nebo menšinové jazyky náhradu za zvýšené náklady ve všech případech, kdy zákon nařizuje poskytování finanční pomoci hromadným sdělovacím prostředkům obecně; nebo - ii uplatní stávající opatření týkající se finanční pomoci rovněž vůči audiovizuálním produkcím v regionálních nebo menšinových jazycích;
g to support the training of journalists and other staff for media using regional or minority languages.	g budou podporovat přípravu novinářů a jiných pracovníků pro práci v hromadných sdělovacích prostředcích užívajících regionální nebo menšinové jazyky.
- 2 The Parties undertake to guarantee freedom of direct reception of radio and television broadcasts from neighbouring countries in a language used in identical or similar form to a regional or minority language, and not to oppose the retransmission of radio and television broadcasts from neighbouring countries in such a language. They further undertake to ensure that no restrictions will be placed on the freedom of
- 2 Smluvní strany se zavazují, že zaručí svobodu přímého příjmu rozhlasového a televizního vysílání ze sousedních zemí v jazyce, který je užíván ve stejné nebo obdobné formě jako regionální nebo menšinový jazyk, a že nebudou bránit opakovanému přenosu rozhlasového a televizního vysílání ze sousedních zemí v takovém jazyce. Dále se zavazují, že zajistí, aby nijak nebyla omezována svoboda projevu a

expression and free circulation of information in the written press in a language used in identical or similar form to a regional or minority language. The exercise of the above-mentioned freedoms, since it carries with it duties and responsibilities, may be subject to such formalities, conditions, restrictions or penalties as are prescribed by law and are necessary in a democratic society, in the interests of national security, territorial integrity or public safety, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, for the protection of the reputation or rights of others, for preventing disclosure of information received in confidence, or for maintaining the authority and impartiality of the judiciary.

- 3 The Parties undertake to ensure that the interests of the users of regional or minority languages are represented or taken into account within such bodies as may be established in accordance with the law with responsibility for guaranteeing the freedom and pluralism of the media.

Article 12 – Cultural activities and facilities

- 1 With regard to cultural activities and facilities – especially libraries, video libraries, cultural centres, museums, archives, academies, theatres and cinemas, as well as literary work and film production, vernacular forms of cultural expression, festivals and the culture industries, including inter alia the use of new technologies – the Parties undertake, within the territory in which such languages are used and to the extent that the public authorities are competent, have power or play a role in this field:
  - a to encourage types of expression and initiative specific to regional or minority languages and foster the different means of access to works produced in these languages;
  - b to foster the different means of access in other languages to works produced in regional or minority languages by aiding and developing translation, dubbing, post-synchronisation and subtitling activities;
  - c to foster access in regional or minority languages to works produced in other languages by aiding and developing translation, dubbing, post-synchronisation and subtitling activities;
  - d to ensure that the bodies responsible for organising or supporting cultural activities of various kinds make appropriate allowance for incorporating the knowledge and use of regional or minority languages and cultures in the undertakings which they initiate or for which they provide backing;
  - e to promote measures to ensure that the bodies responsible for organising or supporting cultural activities have at their disposal staff who have a full command of the regional or minority language concerned, as well as of the

svobodný tok informací v tisku v jazyce, který je užíván ve stejné nebo obdobné formě jako regionální nebo menšinový jazyk. Jelikož uplatňování uvedených svobod zahrnuje i povinnosti a odpovědnost, může podléhat zákonem stanoveným předepsaným postupům, podmínkám, omezením nebo postihům, které jsou v demokratické společnosti nezbytné k bezpečnosti státu, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, k předcházení narušování veřejného pořádku nebo trestné činnosti, k ochraně zdraví a morálky, k ochraně dobrého jména nebo práv osob, k předcházení vyzrazení důvěrných informací nebo k zachování vážnosti a nestrannosti soudů.

- 3 Smluvní strany se zavazují zajistit, aby zájmy uživatelů regionálních a menšinových jazyků byly zastoupeny nebo vzaty v úvahu v orgánech případně zřízených podle zákona, jejichž posláním je zaručit svobodu a pluralitu hromadných sdělovacích prostředků.

Článek 12 – Kulturní činnost a kulturní zařízení

- 1 Pokud jde o kulturní činnost a zařízení – zejména knihovny, videopůjčovny, kulturní střediska, muzea, archivy, akademie, divadla a kina, jakož i literární tvorbu a výrobu filmů, folklórní formy kulturního projevu, festivaly a kulturní průmysl, mimo jiné včetně využití nových technologií – smluvní strany se zavazují, že na území, kde jsou takové jazyky užívány, a mají-li k tomu veřejné orgány pravomoci a působnost, a zároveň jsou k tomu zmocněny a obvykle v této oblasti působí
  - a budou podporovat formy projevu a iniciativy typické pro regionální nebo menšinové jazyky a napomáhat různým možnostem zpřístupnění děl vytvořených v těchto jazycích;
  - b budou napomáhat různým možnostem zpřístupnění děl vytvořených v regionálních nebo menšinových jazycích v překladu do jiných jazyků prostřednictvím podpory a rozvoje překladatelství, dabingu, postsynchronizace a opatrování filmů titulky;
  - c budou napomáhat zpřístupnění děl vytvořených v jiných jazycích překladem do regionálních nebo menšinových jazyků prostřednictvím podpory a rozvoje překladatelství, dabingu, postsynchronizace a opatrování filmů titulky;
  - d zajistí, aby orgány pověřené organizací a podporováním kulturní činnosti různého druhu vhodným způsobem vtělily znalost a užívání regionálních nebo menšinových jazyků a kultur do akcí, k nimž dávají podnět nebo které podporují;
  - e budou podporovat opatření zajišťující, aby orgány pověřené organizací nebo podporou kulturních činností měly k dispozici pracovníky, kteří ovládají příslušný regionální nebo menšinový jazyk, jakož i jazyk (jazyky)

- language(s) of the rest of the population;
- f to encourage direct participation by representatives of the users of a given regional or minority language in providing facilities and planning cultural activities;
  - g to encourage and/or facilitate the creation of a body or bodies responsible for collecting, keeping a copy of and presenting or publishing works produced in the regional or minority languages;
  - h if necessary, to create and/or promote and finance translation and terminological research services, particularly with a view to maintaining and developing appropriate administrative, commercial, economic, social, technical or legal terminology in each regional or minority language.
- 2 In respect of territories other than those in which the regional or minority languages are traditionally used, the Parties undertake, if the number of users of a regional or minority language justifies it, to allow, encourage and/or provide appropriate cultural activities and facilities in accordance with the preceding paragraph.
- 3 The Parties undertake to make appropriate provision, in pursuing their cultural policy abroad, for regional or minority languages and the cultures they reflect.

Article 13 – Economic and social life

- 1 With regard to economic and social activities, the Parties undertake, within the whole country:
- a to eliminate from their legislation any provision prohibiting or limiting without justifiable reasons the use of regional or minority languages in documents relating to economic or social life, particularly contracts of employment, and in technical documents such as instructions for the use of products or installations;
  - b to prohibit the insertion in internal regulations of companies and private documents of any clauses excluding or restricting the use of regional or minority languages, at least between users of the same language;
  - c to oppose practices designed to discourage the use of regional or minority languages in connection with economic or social activities;
  - d to facilitate and/or encourage the use of regional or minority languages by means other than those specified in the above subparagraphs.
- 2 With regard to economic and social activities, the Parties undertake, in so far as the public authorities are competent, within the territory in which the regional or minority languages are used, and as far as this is reasonably possible:
- a to include in their financial and banking regulations provisions which allow, by means
- ostatního obyvatelstva;
- f budou podporovat přímou účast představitelů uživatelů daného regionálního nebo menšinového jazyka při zřizování zařízení a plánování kulturní činnosti;
  - g budou podporovat a/nebo usnadňovat zřízení orgánu nebo orgánů pro shromažďování, archivování a zveřejňování nebo vydávání děl vytvořených v regionálních nebo menšinových jazycích;
  - h v případě potřeby budou tvořit a/nebo prosazovat a financovat překlady a terminologický výzkum, zejména za účelem uchování a rozvoje náležité správní, obchodní, hospodářské, společenskovední, technické a právnické terminologie v každém regionálním nebo menšinovém jazyce.
- 2 Ve vztahu k jiným územím než k těm, na nichž jsou tradičně užívány regionální nebo menšinové jazyky, se smluvní strany zavazují povolovat, podporovat nebo zajišťovat vhodné kulturní činnosti a zařízení v souladu s předchozím odstavcem, pokud je to opodstatněné vzhledem k počtu uživatelů regionálního nebo menšinového jazyka.
- 3 Smluvní strany se zavazují, že při provádění své kulturní politiky v zahraničí poskytnou náležitě místo regionálním a menšinovým jazykům a kulturám, jejichž výrazem tyto jazyky jsou.

Článek 13 – Hospodářský a společenský život

- 1 Pokud jde o hospodářské a společenské aktivity, zavazují se smluvní strany v celostátním měřítku, že
- a odstraní ze svého právního řádu jakákoli ustanovení bezdůvodně zakazující nebo omezující užívání regionálních nebo menšinových jazyků v písemnostech souvisejících s hospodářským a společenským životem, zvláště v pracovních smlouvách a v technické dokumentaci, například v pokynech o užívání výrobků nebo zařízení;
  - b zakáží zařazování ustanovení vylučujících nebo omezujících užívání regionálních nebo menšinových jazyků, přinejmenším mezi uživateli téhož jazyka, do interních podnikových předpisů a soukromých listin;
  - c budou vystupovat proti praktikám, které mají odradit od užívání regionálních nebo menšinových jazyků v souvislosti s hospodářskými nebo společenskými aktivitami;
  - d budou usnadňovat nebo podporovat užívání regionálních nebo menšinových jazyků prostředky jinými než ty, které jsou uvedeny v předchozích bodech.
- 2 Pokud jde o hospodářské a společenské aktivity, zavazují se smluvní strany, pokud je to v pravomoci orgánů veřejné správy, na území, kde jsou regionální nebo menšinové jazyky užívány, a v rámci reálných možností, že
- a pomocí prostředků a postupů slučitelných s obchodní praxí začlení do svých finančních a

- of procedures compatible with commercial practice, the use of regional or minority languages in drawing up payment orders (cheques, drafts, etc.) or other financial documents, or, where appropriate, to ensure the implementation of such provisions;
- b in the economic and social sectors directly under their control (public sector), to organise activities to promote the use of regional or minority languages;
  - c to ensure that social care facilities such as hospitals, retirement homes and hostels offer the possibility of receiving and treating in their own language persons using a regional or minority language who are in need of care on grounds of ill-health, old age or for other reasons;
  - d to ensure by appropriate means that safety instructions are also drawn up in regional or minority languages;
  - e to arrange for information provided by the competent public authorities concerning the rights of consumers to be made available in regional or minority languages.
- bankovních předpisů ustanovení umožňující užívání regionálních nebo menšinových jazyků při vystavování platebních příkazů (šeků, směnek, apod.) nebo jiných finančních listin, nebo, podle okolností, že zajistí provádění takových ustanovení;
- b v oblastech hospodářského a společenského života přímo podléhajících jejich správě (veřejný sektor) budou organizovat činnosti podporující užívání regionálních nebo menšinových jazyků;
  - c zajistí, aby zařízení sociální péče, např. nemocnice, domovy důchodců a ubytovny nabízely pro osoby užívající regionální nebo menšinové jazyky, které potřebují péči z důvodu nemoci, stáří nebo z jiných důvodů, možnosti přijetí a péče v jejich vlastním jazyce;
  - d vhodnými prostředky zajistí, aby se bezpečnostní pokyny vydávaly rovněž v regionálních nebo menšinových jazycích;
  - e zajistí, aby informace o právech spotřebitelů poskytované příslušnými orgány byly zpřístupněny v regionálních nebo menšinových jazycích.

Article 14 – Transfrontier exchanges

The Parties undertake:

- a to apply existing bilateral and multilateral agreements which bind them with the States in which the same language is used in identical or similar form, or if necessary to seek to conclude such agreements, in such a way as to foster contacts between the users of the same language in the States concerned in the fields of culture, education, information, vocational training and permanent education;
- b for the benefit of regional or minority languages, to facilitate and/or promote co-operation across borders, in particular between regional or local authorities in whose territory the same language is used in identical or similar form.

Článek 14 – Přeshraniční výměny

Smluvní strany se zavazují, že budou:

- a uplatňovat stávající dvoustranné a mnohostranné dohody, které je pojí se státy, v nichž je tentýž jazyk užíván ve stejné nebo obdobné formě, nebo, je-li to nutné, usilovat o sjednání takových dohod způsobem, který by podporoval styky mezi uživateli téhož jazyka v příslušných státech v oblasti kultury, školství, informací, odborného školství a celoživotního vzdělávání;
- b usnadňovat a/nebo prosazovat ve prospěch regionálních nebo menšinových jazyků přeshraniční spolupráci, zejména mezi regionálními nebo místními orgány, na jejichž území je užíván tentýž jazyk ve stejné nebo obdobné podobě.

PART IV APPLICATION OF THE CHARTER

Article 15 – Periodical reports

- 1 The Parties shall present periodically to the Secretary General of the Council of Europe, in a form to be prescribed by the Committee of Ministers, a report on their policy pursued in accordance with Part II of this Charter and on the measures taken in application of those provisions of Part III which they have accepted. The first report shall be presented within the year following the entry into force of the Charter with respect to the Party concerned, the other reports at three-yearly intervals after the first report.
- 2 The Parties shall make their reports public.

Article 16 – Examination of the reports

- 1 The reports presented to the Secretary General of

ČÁST IV PROVÁDĚNÍ CHARTY

Článek 15 – Periodické zprávy

- 1 Smluvní strany budou pravidelně předkládat generálnímu tajemníkovi Rady Evropy, způsobem stanoveným Výborem ministrů, zprávy o své politice prováděné podle části II této Charty a o opatřeních přijatých pro provádění těch ustanovení části III, která přijaly. První zpráva bude předložena do jednoho roku od vstupu Charty v platnost pro příslušný stát, následné zprávy vždy v tříletých intervalech po první zprávě.
- 2 Smluvní strany své zprávy zveřejní.

Článek 16 – Projednání zpráv

- 1 Zprávy předložené generálnímu tajemníkovi

the Council of Europe under Article 15 shall be examined by a committee of experts constituted in accordance with Article 17.

- 2 Bodies or associations legally established in a Party may draw the attention of the committee of experts to matters relating to the undertakings entered into by that Party under Part III of this Charter. After consulting the Party concerned, the committee of experts may take account of this information in the preparation of the report specified in paragraph 3 below. These bodies or associations can furthermore submit statements concerning the policy pursued by a Party in accordance with Part II.
- 3 On the basis of the reports specified in paragraph 1 and the information mentioned in paragraph 2, the committee of experts shall prepare a report for the Committee of Ministers. This report shall be accompanied by the comments which the Parties have been requested to make and may be made public by the Committee of Ministers.
- 4 The report specified in paragraph 3 shall contain in particular the proposals of the committee of experts to the Committee of Ministers for the preparation of such recommendations of the latter body to one or more of the Parties as may be required.
- 5 The Secretary General of the Council of Europe shall make a two-yearly detailed report to the Parliamentary Assembly on the application of the Charter.

Article 17 – Committee of experts

- 1 The committee of experts shall be composed of one member per Party, appointed by the Committee of Ministers from a list of individuals of the highest integrity and recognised competence in the matters dealt with in the Charter, who shall be nominated by the Party concerned.
- 2 Members of the committee shall be appointed for a period of six years and shall be eligible for reappointment. A member who is unable to complete a term of office shall be replaced in accordance with the procedure laid down in paragraph 1, and the replacing member shall complete his predecessor's term of office.
- 3 The committee of experts shall adopt rules of procedure. Its secretarial services shall be provided by the Secretary General of the Council of Europe.

PART V FINAL PROVISIONS

Article 18

This Charter shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. It is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Rady Evropy podle článku 15 projedná výbor expertů ustavený podle článku 17.

- 2 Organizace nebo sdružení, které byly ve smluvní straně založeny v souladu se zákonem, mohou upozornit výbor expertů na záležitosti související se závazky přijatými touto smluvní stranou podle části III této Charty. Po poradě s příslušnou smluvní stranou může výbor expertů vzít tyto informace na zřetel při přípravě zprávy uvedené v odstavci 3. Tyto organizace nebo sdružení mohou dále předkládat prohlášení k politice, kterou smluvní strana provádí podle části II.
- 3 Na základě zpráv uvedených v odstavci 1 a informací zmíněných v odstavci 2 připraví výbor expertů zprávu pro Výbor ministrů. Součástí zprávy budou připomínky, o které byly smluvní strany požádány. Výbor ministrů může zprávu zveřejnit.
- 4 Zpráva uvedená v odstavci 3 bude obsahovat zejména návrhy expertního výboru určené Výboru ministrů pro přípravu doporučení Výboru ministrů, která budou podle okolností adresována smluvní straně nebo stranám.
- 5 Generální tajemník Rady Evropy předloží každé dva roky Parlamentnímu shromáždění podrobnou zprávu o provádění Charty.

Článek 17 – Výbor expertů

- 1 Výbor expertů se skládá z členů, z každé smluvní strany po jednom. Členové jsou jmenováni Výborem ministrů ze seznamu osob vysoké mravní úrovně a uznávané odborné způsobilosti v záležitostech, jež jsou předmětem Charty, které navrhne příslušná strana.
- 2 Členové výboru jsou jmenováni na dobu šesti let a mohou být jmenováni znovu. Člen, který není schopen zastávat funkci do konce funkčního období, je nahrazen postupem stanoveným v odstavci 1 a člen, který ho nahrazuje, zastává funkci do konce funkčního období svého předchůdce.
- 3 Výbor expertů přijímá jednací řád. Sekretářské služby pro výbor zajišťuje generální tajemník Rady Evropy.

ČÁST V ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 18

Tato Charta je otevřena k podpisu členskými státním Rady Evropy. Podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení. Ratifikační listiny a doklady o přijetí nebo schválení budou uloženy u generálního tajemníka Rady Evropy.

Article 19

- 1 This Charter shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which five member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Charter in accordance with the provisions of Article 18.
- 2 In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Charter shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 20

- 1 After the entry into force of this Charter, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite any State not a member of the Council of Europe to accede to this Charter.
- 2 In respect of any acceding State, the Charter shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 21

- 1 Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, make one or more reservations to paragraphs 2 to 5 of Article 7 of this Charter. No other reservation may be made.
- 2 Any Contracting State which has made a reservation under the preceding paragraph may wholly or partly withdraw it by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal shall take effect on the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 22

- 1 Any Party may at any time denounce this Charter by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.
- 2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 23

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council and any State which has acceded to this Charter of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c any date of entry into force of this Charter in accordance with Articles 19 and 20;
- d any notification received in application of the provisions of Article 3, paragraph 2;

Článek 19

- 1 Tato Charta vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí období tří měsíců od data, ke kterému pět členských států Rady Evropy vyjádřilo souhlas být vázán Chartou v souladu s ustanoveními článku 18.
- 2 Ve vztahu ke kterémukoli členskému státu, který později vyjádří souhlas být vázán touto Chartou, vstoupí tato Charta v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců ode dne uložení ratifikační listiny nebo dokumentu o přijetí nebo schválení.

Článek 20

- 1 Po vstupu této Charty v platnost může Výbor ministrů Rady Evropy přizvat k přístupu k této Chartě kterýkoli stát, který není členem Rady Evropy.
- 2 Pro přistupující stát vstoupí tato Charta v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců ode dne uložení dokladu o přístupu u generálního tajemníka Rady Evropy.

Článek 21

- 1 Při podpisu nebo při ukládání ratifikačních listin nebo dokladů o přijetí, schválení nebo přístupu, může stát učinit výhrady ohledně odstavců 2 – 5 článku 7 této Charty. Jiné výhrady učinit nelze.
- 2 Účastnický stát, který učinil výhradu podle předchozího odstavce, ji může zcela nebo zčásti odvolat sdělením zaslaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy. Toto odvolání nabude účinnosti v den, kdy generální tajemník sdělení obdržel.

Článek 22

- 1 Kterákoli smluvní strana může kdykoli vypovědět tuto Chartu sdělením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.
- 2 Tato výpověď nabude účinnosti první den měsíce následujícího po uplynutí období šesti měsíců ode dne, kdy generální tajemník toto sdělení obdržel.

Článek 23

Generální tajemník Rady Evropy oznámí členským státům Rady a každému státu, který přistoupil k této Chartě,

- a každý podpis;
- b uložení každé ratifikační listiny nebo dokladu o přijetí, schválení nebo přístupu;
- c každé datum vstupu této Charty v platnost podle článku 19 a 20;
- d každé sdělení obdržené v souvislosti s prováděním článku 3, odstavce 2;

e any other act, notification or communication relating to this Charter.

e jakýkoli jiný úkon, sdělení nebo oznámení související s touto Chartou.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Charter.

Na důkaz toho níže podepsaní, řádně k tomu zmocnění, podepsali tuto Chartu.

Done at Strasbourg, this 5th day of November 1992, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State invited to accede to this Charter.

Dáno ve Štrasburku dne 5. listopadu 1992 v jazyce anglickém a francouzském, v jednom vyhotovení, které bude uloženo v archivu Rady Evropy. Generální tajemník Rady Evropy předá ověřené kopie každému členskému státu Rady Evropy a každému státu přizvanému k přístupu k této Chartě.